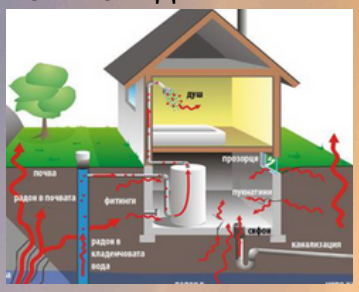
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

за намаляване на риска от облъчване от РАДОН

Какво трябва за знаем за радона?

- РАДОНЪТ Е ЕСТЕСТВЕН РАДИОАКТИВЕН (БЛАГОРОДЕН) ГАЗ ПО ТЕЖЪК ОТ ВЪЗДУХА, БЕЗ ЦВЯТ И МИРИСИ ПРИСЪСТВА В ПРИРОДАТА, НЕЗАВИСИМО ОТ ЧОВЕШКАТА ДЕЙНОСТ. ТОЙ СЕ ОБРАЗУВА ПРИ РАЗПАДАНЕТО НА УРАНА В ПОЧВАТА, СКАЛИТЕ И ВОДАТА, ОТКЪДЕТО ПОСТЪПВА ВЪВ ВЪЗДУХА. РАДОНЪТ БЪРЗО СЕ РАЗПАДА НА РАДИОАКТИВНИ ЧАСТИЦИ, КОИТО СЕ ОТЛАГАТ ПО ПРАШИНКИТЕ, НОСЕЩИ СЕ ВЪВ ВЪЗДУХА, ВДИШВАТ СЕ И ТАКА СЕ ОТЛАГАТ ПО ДИХАТЕЛНИТЕ ПЪТИЩА И БЕЛИТЕ ДРОБОВЕ;
- РЕФЕРЕНТНОТО НИВО ЗА СРЕДНОГОДИШНАТА ОБЕМНА АКТИВНОСТ НА РАДОН ВЪВ ВЪЗДУХА НА ЖИЛИЩНИ И ОБЩЕСТВЕНИ СГРАДИ СЪГЛАСНО НАРЕДБА ЗА РАДИАЦИОННА ЗАЩИТА Е 300 BQ M 3;
- РЕФЕРЕНТНО НИВО ОЗНАЧАВА, ЧЕ ОБЛЪЧВАНЕТО, НАД ТАЗИ СТОЙНОСТ ИЗИСКВА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОНЦЕНТРАЦИЯТА НА РАДОН;
- ВИСОКИТЕ СТОЙНОСТИ НА КОНЦЕНТРАЦИЯТА НА РАДОН ИНДИКИРАТ И ЗА ЛОШО КАЧЕСТВО НА ВЪЗДУХА В ПОМЕЩЕНИЯТА;
- НИВАТА НА РАДОН В СГРАДИТЕ ЗАВИСИ ОТ: ПОДЛЕЖАЩАТА ОСНОВА ВЪРХУ КОЯТО Е ПОСТРОЕНА СГРАДАТА; КЛИМАТИЧНИТЕ УСЛОВИЯ; КОНСТРУКЦИЯТА НА СГРАДАТА; СЪСТОЯНИЕТО НА СГРАДАТА НАЛИЧИЕ НА ПУКНАТИНИ, ОТВОРИ; ВЕНТИЛАЦИЯТА В СГРАДАТА; ИЗВЪРШИТЕ РЕМОНТИ И ДРУГИ ФАКТОРИ;

- МЕРКИТЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА НИВАТА НА РАДОН В СЪЩЕСТВУВАЩИ СГРАДИ ВКЛЮЧВАТ: РЕДОВНО ПРОВЕТРЯВАНЕ; ЗАПЕЧАТВАНЕ НА ВСИЧКИ ВЪЗМОЖНИ ПЪТИЩА ЗА ПРОНИКВАНЕ; ПОЛАГАНЕ НА НЕПРОНИЦАЕМА ВЪЗДУХОПЛЪТНА МЕМБРАНА ПОД КОНТАКТНАТА ПЛОЧА НА СГРАДАТА ИЛИ ВЪРХУ НЕЯ; ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДНАЛЯГАНЕ В ПОЧВАТА ПОД КОНТАКТНАТА ПЛОЧА, В ПОЧВАТА ОКОЛО СГРАДАТА ИЛИ В СУТЕРЕНА; ВЕНТИЛАЦИЯ ПОСРЕДСТВОМ ТРЪБИ В ПОЧВАТА, ПЕРФОРИРАНИ ТРЪБИ, РАДОНОВА ШАХТА С ИЛИ БЕЗ ВЕНТИЛАТОР.
- ЕДИНСТВЕНИЯТ НАЧИН ДА СЕ РАЗБЕРЕ КАКВА Е КОНЦЕНТРАЦИЯТА МУ В СГРАДА Е ЧРЕЗ ИЗМЕРВАНЕТО МУ С ДЕТЕКТОРИ. ДЕТЕКТОРИТЕ НЕ ИЗЛЪЧВАТ ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ ИЛИ ДРУГ ВИД ЛЪЧЕНИЕ.

В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ РИСКА ОТ ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН 2023 – 2027 Г., ПО ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ (ИЗМЕРВАНИЯ) НА ОБЕМНА АКТИВНОСТ НА РАДОН, РЗИ-СОФИЙСКА ОБЛАСТ ЩЕ СТАРТИРА КАМПАНИЯ ЗА ПОЕТАПНО ИЗВЪРШВАНЕ НА ОБСЛЕДВНЕ С ДЕТЕКТОРИ НА ОБЕМНАТА АКТИВНОСТ НА РАДОН В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА 22 ОБЩИНИ В СОФИЙСКА ОБЛАСТ.

Информация за обследване на нивата на радон, в детските градини на територията на Софийска област

В изпълнение на дейности по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023 – 2027г., възложени със заповед № РД-01-241/06.06.2025 г. на министъра на здравеопазването, РЗИ-Софийска област стартира кампания по обследване на нивата на радон в детските градини на територията на 22 общини от Софийска област.

Измерването на обемната активност на радон (ОАР) ще бъде извършено от инспектори на РЗИ-Софийска област, с пасивни детектори, предоставени безвъзмездно от НЦРРЗ в изпълнение на Национална Стратегия Радон, за оценка на ефективността на извършените коригиращи действия за намаляване на нивата на радон в сгради.

За целите на измерването, детектори ще бъдат поставени в обитаеми от децата помещения и до най-близкия до земята обитаем етаж, в детските градини на територията на областта.

Какво трябва да знаем за детектора?

§ детекторът не е източник на йонизиращо лъчение;

§ детекторът се поставя в най-често посещаваните помещения;

§ детекторът не се поставя в бани, тоалетни и коридори;

§ детекторът се поставя на 1 до 2 метра над пода, при свободен достъп на въздух до него;

§ детекторът трябва да бъде на разстояние приблизително един метър от прозорци, стени и врати;

§ детекторът не се поставя в шкаф или чекмедже (в затворен обем);

§ помещението в което е поставен детекторът не се променя по време на измерването.

§ детекторът не се поставя до източник на топлина, пряка слънчева светлина или до място, където температурата може да се повиши;

§ детекторът не се поставя в помещения с висока влажност;

§ детекторът не се отваря и/или разглобява.

Детекторите за измерване на обемната активност на радон в детските градини на територията на Софийска област ще бъдат предоставени в лабораторията за изпитване „Радон" (ЛИР) на Национален център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ), за обработка и извършване на необходимите изчисления, а РЗИ-Софийска област ще обобщи и оповести резултатите от извършено проучване.